

VAXTINDAN ƏVVƏL DOĞULAN UŞAQLARDA AŞKAR OLUNAN XƏSTƏLİKLƏRİN RASTGƏLMƏ TEZLİYİNİN MÜQAYISƏLİ XARAKTERİSTİKASI.

Adilova A.İ., Pənahova N.F., Hacıyeva A.S., Məcidova S.Z.
K.Fərəcova adına ETPI, ATU II uşaq xəstəlikləri kafedrası.

Tədqiqatın məqsədi 2018-2020-ci illər ərzində vaxtından əvvəl doğulan uşaqlarda rast gəlinən patologiyaların müqayisəli təhlil etmək və onların rastgəlmə tezliyinin səviyyəsinin müqayisədə müəyinləşdirməkdən ibarətdir. 2018-ci ildə 1294, 2019-cu ildə 1084, 2020-ci ildə 1015 xəstə daxil olmuşdur. Bütün daxil olan uşaqlar üç qrupa bölünmüşdü: ekstremal az çəkili, çox az çəkili, az çəkili uşaqlar. Vaxtından qabaq doğulmuş uşaqların patologiyası şöbəindən 2018-2020-ci illərdə keçən körpələrin xəstəliklərinin müqayisəli təhlili göstərdi ki mərkəzi-sinir sisteminin zədələnmələri, tənəffüs yolu xəstəlikləri, bətdaxili infeksiyalar xəstəliklər strukturunda aparıcı mövqe tutur.

Açar sözlər: vaxtından əvvəl doğulanlar, rast gəlinən xəstəliklər.

Hər il planetdə təxminən 15 milyon uşaq vaxtından qabaq doğulur. ÜST-nin yeni qəbul etdiyi diri doğulma meyarlarına keçidlə əlaqədar olaraq bu kateqoriyadan olan uşaqların sayı artmaqda davam edir [1,2,3,4,5]. Son illər perinatologiya sahəsində əldə edilən elmi nəaliyyətlər, III səviyyəli doğuşyardım tibb müəssisələrinin respublikamızda təşkili, neonatal şöbələrdə yüksək texnologiyaların tətbiqi sayəsində az kütlə ilə doğulan uşaqların ölüm göstəricilərinin azaldılması istiqamətində nəzərə çarpacaq nəaliyyətlər əldə edilmişdir. Aşağı bədən kütləsi ilə doğulan uşaqlar arasında sağ qalanların sayı artsa da, bu qrup uşaqların erkən adaptasiya dövrü həddindən artıq gərgin keçərək bir sıra həyat üçün təhlükəli vəziyyətlərin, sonrakı yaş dövründə isə somatik və nevroloji fəsadların formalaşmasına səbəb olur [5,6,7]. Az kütləli körpələrin əsas problemləri orqan və sistemlərin, ilk növbədə də MSS-nin yetkinsizliyidir. Bu fonda vaxtından qabaq doğulmuş uşaqları müşayət edən hipoksiya, praktiki olaraq orqanizmin bütün funksional sistemlərinin zədələnməsinə səbəb olaraq orqanizmin bütün funksional sistemlərinin zədələnməsinə səbəb olaraq kritik vəziyyətlərin formalaşmasına gətirib çıxarır [7,8, 9, 10,11].

Yenidoğulanların sağlamlıq vəziyyətinin qiymətləndirilməsi və onun qorunub saxlanması məqsədilə effektiv tədbirlərin hazırlanması üçün ölüm, əlillik və fiziki inkişaf göstəriciləri ilə yanaşı xəstəliyə dair məlumatlar da

zəruridir [12,14]. Belə ki, yenidoğulan körpələrdə xəstələnmə göstəricilərinin öyrənilməsi ÜST-nin fəaliyyətinin mühüm aspektlərindən biridir. Əlbəttə, erkən yaşda vaxtından əvvəl doğulmuş körpələrdə xəstələnmənin dinamikasını və strukturunu müəyyənləşdirmək, bu qrup körpələr üçün nəzərdə tutulan yeni tipli müalicə-profilaktika müəssisələrinin fəaliyyətinin prioritetlərinin müəyyən edilməsində həll edici rol oynayacaqlar [13,14].

İnstitutun vaxtından əvvəl doğulan uşaqların patologiyası şöbəində neonatal dövrünün müxtəlif xəstəliklərinin müayinəsi, müalicəsi, reabilitasiyası aparılır və az kütlə ilə doğulan uşaqlara yüksək səviyyəli xidmət göstərilir. Körpələrin müalicə və diaqnostikası naminə şöbə müasir avadanlıqlarla təchiz olunmuşdur. Çox az kütlə ilə doğulan uşaqlara komfort şərait yaratmaq, bədən hərarətini və digər göstəriciləri nəzarətdə saxlamaq üçün küvezlər istifadə olunur. Uşaqlara neyrosonografiya, USM, rentgen müayinəsi, dopplerografiya, MRT, KT, qanın, sidinin, nəcisin ümumi tədqiqi, qanın qaz tərkibi, bakterioloji, biokimyəvi, seroloji müayinələr aparılır.

Tədqiqatın məqsədi: 2018-2020-ci illər ərzində vaxtından əvvəl doğulan uşaqlarda təsadüf edən patologiyaları və onların rastgəlmə tezliyinin müqayisəli şəkildə təhlil etməkdən ibarətdir.

Tədqiqatın materialı və metodları: 2018-2019 və 2020-ci illərdə şöbəyə Bakı şəhərinin doğum evlərindən, poliklinikalardan və mər-

kəzi rayon xəstəxanaların doğum şöbələrindən göndərilən vaxtından əvvəl doğulan uşaqların xəstəliklərinin retrospektiv analizi aparılmışdır.

Beləliklə, 2020-ci ildə Şöbəyə 1015 xəstə, 2019-cu ildə 1084, 2018-ci ildə 1294 nəfər xəstə daxil olmuşdur. Daxil olan xəstələr cərrah, nevroloq, otorinolarinqoloq, oftalmoloq, kardioloq, neyrocərrah, hematoloq, dermatoloq və genetik tərəfindən konsultasiya olunmuşlar.

Şöbəyə xəstələr əsasən neonatal dövrdə daxil olmuşlar. Şöbəyə 2020-ci ildə 203(20%) nəfər xəstə erkən neonatal dövrdə, 693(68,3%) nəfər xəstə gec neonatal dövrdə, 119(11,7%) nəfər xəstə isə həyatının 28-ci günündən sonra daxil olmuşdur. Göründüyü kimi gec neonatal dövrdə Şöbəyə daxil olan uşaqların sayı çoxluq təşkil edir ki, bu da xəstələrin yarısının Reanimasiya və İntensiv Terapiya Şöbəindən köçürülməsi ilə əlaqədardır.

Cədvəl 1.

İllər üzrə hestasiya yaşı və kütləsinə görə xəstələrin paylanması

İllər	Ekstremal az kütlə ilə doğulan uşaq <28həftə	Çox az kütlə ilə doğulan uşaq 29-31həftə	Az kütlə ilə doğulan uşaq 32-37 həftə	Vaxtında doğulan uşaq 37 həftə və çox
	<1000qr	1001-1500r	1500-2500qr	2501qr və daha çox
2018-ci il	36 2.7%	653 39.1%	676 52.2%	107 8.3%
2019-cu il	30 2.7%	344 31.4%	623 57.4%	87 8.5%
2020-ci il	28 2.7%	279 27.5%	592 58.4%	116 11.4%

Cədvəldən göründüyü kimi üç il ərzində Şöbəyə daxil olan ekstremal az kütlə ilə doğulan uşaqların sayında fərq qeyd edilmir. Çox az kütlə ilə doğulan uşaqların sayında azalma, az kütlə ilə (1500-2500 q.) vaxtından əvvəl və vaxtında doğulan uşaqların sayında statistik cəhətdən əhəmiyyətsiz artım müşahidə olunur ($p>0,05$)

Şöbəyə daxil olan uşaqların qidalandırılmasına xüsusi diqqət yetirilmişdir. Uşaqların 78,6 %-i təbii qidalanmışlar ki, buna səbəb analar arasında körpə orqanizmi üçün ana südünün əhəmiyyətinin təbliğatının aparılmasıdır.

Xəstələnmə strukturunda doğuş zamanı ağır asfiksiya diaqnozu ilə 2020-ci ildə 206 (20,2%) yenidoğulan uşaq Şöbəyə daxil olmuşdur (2019-cu ildə -27,6%). Bu qrup uşaqlarda asfiksiya fonunda MSS-nin, ürək-tənəffüs sisteminin müxtəlif pozğunluqları müşahidə edilmişdir. Uşaqlar RİTŞ-də respirator hemodinamik dəstək almışlar və vəziyyətləri stabilləşdikdən sonra Şöbədə müalicələrini davam etdirərək yaxşılaşma ilə evə yazılmışlar.

MSS-nin hipoksik-işemik zədələnmələri diaqnozu 2019-cu ildə 421 (38,8%) nəfər uşağa, 2020-ci ildə 312 (30,7%) uşağa ilkin diaqnoz kimi qoyulmuşdur.

Cədvəl 2.

Aşkar olunan əsas patologiyaların rastgəlmə tezliyi (%)

Xəstəliklər	2018-ci il	2019-cu il	2020-ci il
Doğuş zamanı ağır asfiksiya	325(25,1%)	310(27,6%)	206(20,2%)
Mərkəzi-sinir sisteminin hipoksik-işemik zədələnməsi	764(59%)	421(38,8%)	312(30,7%)
-periventrikulyar qansızma I dər.	421(32,5%)	102(9,4%)	25(2,4%)
-periventrikulyar qansızma II dər.	81(6,3%)	42(3,9%)	3(0,2%)
-periventrikulyar və intraventrikulyar qansızma III dər.			

Beynin işemik zədələnməsi	12(0,9%)	5(0,5%)	2(0,1%)
beyin ödemi	32(2,5%)	41(3,8%)	25(2,4%)
Beyin qan dövranının pozulması	312(24,1%)	202(18,6%)	103(10,1%)
PVL	306(23,6%)	182(16,8%)	131(12,9%)
Mərkəzi-sinir sisteminin infeksiyon mənşəli zədələnmələri	31(2,4%)	29(2,7%)	15(1,5%)
Ventrikulit	31(2,4%)	34(3,1%)	7(0,6%)
Meningit	1(0,07%)	1(0,09%)	0
Okkluzion hidrosefaliya	36(2,8%)	25(2,3%)	7(0,6%)
MSS-nin travmatik mənşəli Zədələnmələri	113(8,7%)	121(11,2%)	53(5,2%)
Pnevmoniya, törədicişi dəqiqləşdirilməyən	562(43,4%)	328(30,3%)	211(20,7%)
Anadangəlmə pnevmoniya	57(4,4%)	23(2,1%)	21(2,0%)
Perinatal dövrdə meydana çıxan pnevmotoraks	3(0,2%)	1(0,09%)	7(0,6%)
Yuxarı tənəffüs yollarının dəqiqləşdirilməmiş kəskin respirator virus infeksiyaları	581(44,9%)	313(28,9%)	251(24,7%)
Bətdaxili infeksiyalar	202(15,6%)	310(28,6%)	383(37,7%)
Yenidoğulanların hemolitik xəstəliyi	151(10,8%)	131(12,1%)	203(20%)
Nekrotik enterekolit	91(7,03%)	112(10,3%)	62(6,1%)
Sepsis	53(4,1%)	47(4,3%)	44(4,3%)
Osteomielit	27(2,1%)	36(3,3%)	18(1,7%)
Anadangəlmə ürək qüsuru:	120(9,3%)	82(7,6%)	112(11%)
Fallo tetradası	3(0,2%)	4(0,4%)	1(0,09%)
Aortanın stenozu	1(0,08%)	1(0,09%)	0
Ağ ciyər arteriyasının stenozu	1(0,08%)	1(0,09%)	0
Qulaqcıqlararası çəpərin deffekti	83(6,4%)	56(5,2%)	40(3,9%)
Mədəciklərəarası çəpərin deffekti	32(2,5%)	20(1,8%)	10(0,9%)
Kombinə olunmuş ürək qüsuru	27(2,1%)	20(1,8%)	0
Hepatit C	1(0,08%)	0	3(0,29%)
Neonatal hepatit	30(2,3%)	0	3(0,29%)
Dölün vaxtından əvvəl xaric edilməsi ilə əlaqəli hiperbilirubinemiya	643(49,7%)	22(2%)	6(0,6%)
Anadangəlmə sifilis	-	-	1(0,09%)
Dendi- Uoker	2(0,15%)	2(0,2%)	1(0,09%)
Adrenogenital sindrom	1(0,08%)	2(0,2%)	1(0,09%)
Daun sindromu(21 xromosomun trisomiyası)	3(0,02%)	2(0,2%)	8(0,7%)
Pyer- Roben sindromu	1(0,08%)	1(0,09%)	0
Edwards sindromu	1(0,08%)	1(0,09%)	0

2020-ci ildə MSS-nin travmatik mənşəli zədələnmələri 53 (5,2%) uşaqda müşahidə edilmişdir (2016-cı ildə -11,2 %). Bu qrup uşaqlarda baş beyinin USM təhlili müxtəlif dərəcəli hipoksik-işemik zədələnmələr, qansızmalar ilə yanaşı müəyyən travmalar da müşahidə edilmişdir. 30 uşaqda müxtəlif ölçüdə

kefaloematoma, 3 uşaqda körpücük sümüyünün sınığı, 4 uşaqda pleksit, 7 uşaqda gözün sklerasına qansızma, 9 uşaqda yumşaq toxumaların əzilməsi müşahidə edilmişdir.

Xəstələnmə strukturunda 2-ci yerdə pnevmoniya diaqnozu olmuşdur: 2018-ci ildə 562 (43,4%), 2019-cu ildə 328 (30,3%), 2020-ci

ildə 211 (20,7%) uşağa törədicişi dəqiqləşdirilməyən pnevmoniya diaqnozu qoyulmuşdur. İl ərzində müşahidə olunan pnevmoniyalı xəstələrin 21 nəfərinə anadangəlmə pnevmoniya və 190 nəfərinə isə qazanılmış pnevmoniya diaqnozu qoyulmuşdur. 2020-ci ildə 2018-ci ilə nisbətən qaralma və anadangəlmə pnevmoniyaların rast gəlmə tezliyində iki dəfə azalma qeyd olunmuşdur. Pnevmoniya diaqnozu klinik, laborator və rentgenoloji müayinə əsasında qoyulmuşdur. Xəstələrdə hamısında ocaqlı pnevmoniya müəyyən edilmişdir. Yenidoğulanlar konservativ müalicə olunmuş və yaxşılaşma ilə evə yazılmışlar.

2020-ci il ərzində 7(0,6%) nəfər xəstədə perinatal dövrdə meydana çıxan pnevmotoraks müəyyən edilmişdir. Bu xəstələr şöbəyə RİTŞ-dən daxil olmuş və diaqnoz orada qoyulmuşdur və cərrahi müdaxilə olunmuş və drenaj çıxarıldıqdan sonra şöbəyə köçürülmüşlər. Bu xəstələr yaxşılaşma ilə evə yazılmışlar.

2020-ci ildə yuxarı tənəffüs yollarının dəqiqləşdirilməmiş kəskin respirator virus infeksiyası diaqnozu əsas xəstəlik kimi 251 (24,7%) uşağa qoyulmuşdur: 2019-cu ildə 313 (28,8%) nəfər xəstə müraciət etmişdir. Keçən illə müqayisədə say (4,2%) azalmışdır. Uşaqlar hərtərəfli müayinə olunmuş və yaxşılaşma ilə evə yazılmışlar.

Xəstələnmə strukturunda 3-cü yeri Bətn daxili infeksiya 2018-ci ildə 202 (15,6%) uşağda, 2019-cu ildə 310 (28,6%), 2020-ci ildə 383 (37,7%) uşağda aşkar edilmişdir ki, bu keçən illə müqayisədə 4,9% çox aşkar edilmişdir.

Xəstələrdə BDİ etiologiyasında SMV, Herpes və toksoplazmoz aparıcı rol oynayırdı. Körpələrin 180-da mikst-infeksiya aşkar olunmuşdur: Xəstəliyin diaqnozu immunferment (İFA) analizi ilə spesifik Antitellərin (İg G, İg M) səviyyəsinə əsasən qoyulub.

Yenidoğulanların hemolitik xəstəliyi diaqnozu 203 (20%) uşağa qoyulmuşdur. Ötən illə müqayisədə xəstələrin sayında nisbi artma (7,9%) müşahidə edilmişdir. Xəstəliyin əsasən sarılıqlı forması müşahidə edilmişdir. Bu qrupa aid olan uşaqlara şöbədə fototerapiya, infuzion terapiya aparılmışdır.

NEK diaqnozu klinik və rentgenoloji müayinənin nəticəsinə əsasən qoyulmuşdur. 2018-ci ildə 91 (7,03%), 2019-cu ildə 112 (10,3%),

2020-ci ildə isə 62 (6,1%) uşağda aşkar edilmişdir. Bu xəstələr 10-14 gün müddətində parenteral qidalandırılmış, hər gün icmal rentgen müayinədən keçirilmiş, laborator göstəriciləri (TQM, qanda trombositlər, SRZ) yoxlanılmış və cərrahın nəzarəti ilə müalicə olunmuşlar. 3 (2,6%) çox az çəkili uşağda aparılan müalicəyə baxmayaraq, bağırsağın perforasiyası baş vermişdir.

Sepsis 2018-ci ildə 4,1%, 2019-2020-ci illərdə isə 4,3% körpədə müəyyən edilmişdir.

Diaqnoz laborator və klinik müayinələrə əsasən təsdiq olunmuşdur. Bu xəstələrdə sepsisin əsas etioloji amili kimi staphylococcus aureus qeyd edilmişdir. Bu qrup uşaqlarda müxtəlif septiki ocaqlar: osteomielit (2,1-1,7%), ventrikulit (2%), aşkar olunmuşdur.

Ostiomielit diaqnozu qoyulan xəstələrin müayinə və müalicəsi cərrahın daimi nəzarəti altında aparılmışdır və ortopedin nəzarətinə xəstələr yaxşılaşma ilə evə yazılmışlar.

Anadangəlmə ürək qüsuru 2020 -ci ildə 112 (11%) uşağda müşahidə edilmişdir və ötən illərin göstəricisindən fərqlənmişdir. 1 (0,09%) uşağda Fallo tetradası, 40 (3,9%) uşağda qulaqcıqlararası çəpərin deffekti və 10 (0,9%) uşağda mədəciklərarası çəpərin deffekti aşkar olunmuşdur. Bu qrup uşaqlar xəstəxanada müalicə olunduqları müddətdə kardioloq tərəfindən konsultasiya olunmuş, konservativ müalicə təyin olunmuşdur. Xəstələr yaxşılaşdıqdan sonra kardioloqun nəzarəti altında evə yazılmışlar.

Neonatal hepatit diaqnozu 2019-cu ildə 22 (2%) xəstəyə, 2020-ci ildə 6 (0,59%) xəstəyə klinik və laborator müayinə əsasında qoyulmuşdur. Bu xəstələr şöbəyə əksər hallarda gec neonatal dövrdə "Perinatal mərkəzdən" və evdən daxil olmuşlar.

Vaxtından əvvəl doğulma ilə bağlı neonatal sarılıq diaqnozu 2019-cu ildə 631 (58,2%), 2020-ci ildə isə 579 (57%) uşağa laborator göstəricilərə və klinik əlamətlərə əsasən qoyulmuşdur. Keçən illə müqayisədə xəstələrin sayı azalmışdır. Bu uşaqların müalicəsində fototerapiya, infuzion terapiya aparılmış və uşaqlar yaxşılaşma ilə evə yazılmışlar.

Dendi-Uoker sindromu diaqnozu 1 (0,09%) uşağa NSQ müayinəsinin nəticəsinə əsasən qoyulmuşdur, MRT müayinəsi ilə təsdiq

lənmişdir. Əsas xəstəliklər sağaldıqdan sonra uşaqlar evə buraxılmışlar.

Adrogenital sindrom 1 (0,09%) uşaqlarda müəyyən edilib. Bu uşaq endokrinoloq tərəfindən konsultasiya olunub, müalicə təyin olunub, vəziyyəti nisbətən yaxşılaşıb və evə yazılıb.

Daun sindromu (21 xromosomun trisomiyası) diaqnozu 2019-cu ildə 2 (0,2%) uşağa, 2020-ci ildə isə 8 (0,7%) uşağa qoyulmuşdur. Uşaqlar nevroloq və genetik tərəfindən konsultasiya olunmuşlar.

Cədvəl 3.

Müşahidə olunan yavaş xəstəliklərin rastgəlmə tezliyi

	İLLƏR	İLLƏR	İLLƏR
	2018-ci il	2019-cu il	2020-ci il
Nazologiya	521(40,3%)	458(42,3%)	232(22,8%)
Posthipoksik ensefalopatiya	432(3,4%)	690(63,7%)	293(28,8%)
Oval dəliyin açıq qalması	143(11,1%)	125(11,5%)	83(8,1%)
Botal axarın açıq qalması	62(4,8%)	25(2,3%)	18(1,7%)
Hestasiya yaşına görə az kütlə ilə doğulma	15(1,2%)	15(1,4%)	12(1,1%)
Hipotrofiya	2(0,15%)	3(0,3%)	3(0,2%)
Piodermiya	8(0,6%)	9(0,8%)	3(0,2%)
Konyuktivit	12(0,9%)	38(3,5%)	2(0,1%)
Kataral otit	-	1(0,09%)	1(0,09%)
Anadangəlmə Kaloboma	35(2,7%)	58(5,3%)	112(11%)
Retinopatiya	10(0,8%)	6(0,6%)	1(0,09%)
Sərt və yumşaq damağın bitişməməsi	673(52%)	835(77%)	801(78,9%)
Vaxtından əvvəl doğulanların anemiyası	6(0,5%)	10(0,9%)	3(0,29%)
İrsi enzimopatiya: Q-6-FD fermentinin defisiti	6(0,5%)	38(3,5%)	2(0,19%)
Qastroezofagial reflüks	1(0,08%)	1(0,09%)	0
Pilorostenoz	1(0,08%)	1(0,09%)	0
Bulyoz epidermoliz	2(0,15%)	1(0,09%)	2(0,19%)
Anadangəlmə ixtioz			

Posthipoksik ensefalopatiya diaqnozu yavaş diaqnoz olaraq 2019-cu ildə 458 (42,3 %) uşağa, 2020-ci ildə 232 (22,8%) uşağa nevroloq tərəfindən qoyulmuşdur.

Oval dəliyin açıq qalması 293 (28,8%) uşaqlarda, botal axarın açıq qalması 83 (8,1%) xəstədə aşkar olunmuşdur.

2020-ci ildə daxil olan 12 (1,1%) uşağa hipotrofiya diaqnozu qoyulmuşdur. Lazımı müayinə və müalicə nəticəsində uşaqların

ümumi vəziyyəti yaxşılaşmış və analara uşağın düzgün qidalanması haqqında məsləhət verilmiş və kütlələrini artıraraq evə yazılmışlar.

3 (0,2%) xəstəyə piodermiya diaqnozu, 3 (0,2%) xəstəyə konyuktivit, 2(0,1%) xəstəyə kataral otit diaqnozu qoyulmuşdur. Bu xəstələr göz həkimi və otorinolarinqoloq tərəfindən konsultasiya olunmuşlar.

Retinopatiya diaqnozu 2020-ci ildə 112 (11%) uşağa qoyulmuşdur ki, bu da 2018-ci ilin göstəricisindən əhəmiyyətli dərəcədə fərqlənir. Bu artım artım rentgenoloqun bu uşaqların müayinəsinə aktiv cəlb olunması ilə əlaqədardır. 2019-cu il ərzində göz həkimi tərəfindən 1 (0,08%) uşağa koloboma, 112 (11%) uşağa isə müxtəlif dərəcəli retinopatiya diaqnozu qoyulmuşdur. Bunlardan 3 nəfər uşaqda müxtəlif cərrahi müdaxilələr aparılmışdır. Ehtiyacı olanlara müalicə və təkrari baxış təyin olunmuşdur. Bu xəstələr evə yazıldıqdan sonrakı dövrlərdə Z.Əliyeva adına MOM-də müayinə və müalicəsini davam etdirmişlər. Ümumilikdə şöbədə müalicə olunan bütün yenidoğulanlar göz həkimi tərəfindən müayinədən keçirilmişlər.

51 (0,09%) uşaqda sərt və yumşaq damağın bitişməməsi diaqnozu qoyulmuşdur. Bu uşaqlar əsas xəstəlikləri sağaldıqdan sonra xüsusi əmzikle qidalandırılaraq üz-çənə cərrahinin nəzarəti altında olmaqla evə buraxılmışlar.

2019-cu ildə 835 (77%) uşağa, 2020-ci ildə 801 (78,9%) uşağa yenidoğulmuşların anemiyası diaqnozu laborator müayinə və klinik əlamətlərə əsasən qoyulmuşdur. Bunlardan 110 xəstəyə tibbi göstərişlə eritrositar kütlə köçürülmüşdür. Bu göstəricidə keçən illə müqayisədə ciddi fərq müşahidə edilməmişdir. Ağır dərəcəli anemiyalarda hematoloqun konsul-

tasiyası olunmuşdur. Uşaqlar əsasən konservativ müalicə almışlar.

Q-6-FD fermentinin defisiti diaqnozu laborator və klinik müayinələr əsasında 3 (0,19%) uşağa qoyulmuşdur. Bu diaqnoz əsasən anemiyalı uşaqların müayinəsi zamanı aşkar edilmişdir. Uşaqların müayinə və müalicəsindən sonra analara lazımı məsləhətlər verilmiş və hematoloqun nəzarəti altında olmaqla evə buraxılmışlar.

Qastroezofageal reflüks diaqnozu 2 (0,19%) uşaqda anadangəlmə ixtioz müəyyən edilib. 2020-ci ilin son ayı ərzində 3 şəhid və 4 qazi övladına yüksək səviyyədə tibbi xidmət və qayğı göstərərək, sağalma ilə evə yazılıb.

Perinatal yardımın inkişafı asfiksiya və MMS-nin zədələnməsinin rast gəlmə tezliyinin azalmasına səbəb olmuşdur.

İnkişaf anomaliyaları və irsi xəstəliklərin sayında artımın olmaması Respublikada perinatal skriningin inkişaf etdirilməsini əks etdirir.

Xəstəlik strukturunun dinamikasında bətn daxili infeksiyaların artması reproduktiv yaş dövründə olan və hamilə qadınlar arasında bətn daxili infeksiyaların vaxtında aşkarlanması və xroniki infeksiya ocaqlarının sanasiyanın aparılmasının vacibliyini vurğulayır

ƏDƏBİYYAT:

1. St. John E. B., Nelson K. G., Cliver S. P. et al. Cost of neonatal care according to gestational age at birth and survival status // *Am. J. Obstet. Gynecol.* 2000. Vol. 182. №1 (1). P. 170-175. [PMID: 10649175]
2. Wang M. L., Dorer D. J., Fleming M. P. et al. Clinical outcomes of near-term infants // *Pediatrics.* 2004. Vol. 114. №2. P. 372-376. [PMID: 15286219]
3. Shapiro-Mendoza C.K., Tomashak K. M., Kotelchuck M. et al. Effect of late preterm birth and maternal medical conditions on newborn morbidity risk // *Pediatrics.* 2008. Vol. 121, №2. P. e223- e232. [PMID: 18245397]
4. Bhutani V. K., Maisels M. J., Stark A. R. et al. Management of jaundice and prevention of severe neonatal hyperbilirubinemia in infants > or = 35 weeks gestation // *Neonatology.* 2008. Vol. 94. №1. P. 63-67. [PMID: 18204221]
5. Goldenberg R. L., Culhane J. F., Iams J. D. et al. Epidemiology and causes of preterm birth // *Lancet.* 2008. Vol. 371. №9606. P. 75-84. [PMID: 18177778]
6. «Заболееваемость и летальность детей с экстремально низкой массой тела». И.В.Виноградова. 2012. Cyberleninka
7. Multidisciplinary guidelines for the care of late preterm infants. <http://nationalperinatal.org/Resources/LatePretermGuidelines>
8. Spitzer A. R., Ellsbury D. L., Handler D. et al. The Pediatrix babysteps data warehouse and the pediatrix qualitysteps improvement project system-tools for «meaningful use» in continuous quality improvement // *Clin. Perinatol.* 2010. Vol. 37. №1. P. 49-70. [PMID: 20363447]
9. Hibbard J. U., Wilkins I. et al. Respiratory morbidity in late preterm 20664042] 2011.

10. Heinonen K., Eriksson J. G., Kajantie E. et al. Late-preterm birth and lifetime socioeconomic attainments: The Helsinki birth cohort study // Pediatrics. 2013. Vol. 132. №4. P. 647-655. [PMID: 24082003]

11. Shah P., Kaciroti N., Richards B. et al. Developmental outcomes of late preterm infants from infancy to kindergarten // Pediatrics. 2016. Vol. 138. №2. P. e20153496. [PMID: 27456513]

12. «Заболеваемость и смертность детей с очень низкой и экстремально низкой массой тела при рождении: факторы риска и пути снижения».

О.В.Лебедева.2015 г. Cyberleninka.

13. «Повышение показателей выживаемости и благополучного развития новорожденных». ВОЗ.13.03.2019.

14. «Смертность детей, родившихся на ранних сроках гестации, — непреодолимый барьер или резерв снижения младенческой смертности?» А.С.Симаходский. Ю.В.Горелик, К.Д. Горелик. С.Л.Иванов Ю.В. Лукашова. Журнал Социальная педиатрия и организация здраво-охранения 23.10.2020.

SUMMARY

Comparative characteristics of disease frequency detected in premature infants (2018-2020 years)

Adilova A.I.², Panahova N.F.², Hajiyeva A.S.¹, Majidova S.Z.¹

Science Research Institute of Pediatrics named after K. Faradjeva.

Department of 1 Childhood Diseases of Azerbaijan Medical University

Key words: premature, of disease frequency.

The purpose of the study was a comparative analysis of the frequency of disease, in preterm infants, admitted to the department of pathology of premature infants in the period from 2018-2020-years. All admitted newborns were divided into three groups. Babies with extremely low body weight, very low body weight, low body weight. The comparative analysis has shown that the leading diagnoses were central nervous system, respiratory system disease, intrauterine infections.

РЕЗЮМЕ

Сравнительный анализ частоты встречаемости заболеваний у недоношенных новорожденных (2018-2020 года).

Адилова А.И.², Панахова Н.Ф.², Гаджиева А.С.¹, Меджидова С.З.¹

НИИ Педиатрии им.К.Фараджевой

Кафедра 1 детских болезней Азербайджанского Медицинского Университета

Ключевые слова: преждевременно родившиеся, болезни.

Цель исследования явился сравнительный анализ частоты распространенности заболеваний недоношенных детей, поступивших в отдел патологии недоношенных детей НИИ Педиатрии имени К.Фараджевой за период 2018-2020 гг. Все поступившие дети были разделены на 3 группы: дети с экстремально низкой массой тела, очень низкой массой тела, низкой массой тела. Сравнительный анализ показал, что ведущими диагнозами были заболевания ЦНС, заболевания дыхательной системы, внутриутробные инфекции.

Hasiyeva Adilə Sabir qızı

K.Y.Fərəcova adına Elmi-Tədqiqat Pediatriya İnstitutu

E-mail: adilehajiyeva@gmail.com

Redaksiyaya daxil olub: 23.05.2022

Çapa tövsiyə olunub: 03.06.2022.